

**БОРИС ЗУБКОВ, ЕВГЕНИЙ
МУСЛИН
ПАМЕТНИКЪТ НА
СИЛИБОРЖЦИТЕ**

Превод от руски: [Неизвестен], 1966

chitanka.info

Той си вари кафето по старому, на термоядрен котлон. Точно петдесет и пет зрънца кафе за малката тенджерка. И добре е да се ограничи фокусировката на магнитното поле в термоядрения котлон, иначе кафето ще кипне много бързо и ароматът му няма да успее да изпълни целия кабинет. Уви, на своите петстотин и четиридесет години той почти е лишен от други радости.

След това, както винаги, ще включи електронния щурец и под приятното цвърчене ще се залови за работа. В същност работа е силно казано. Просто така, малки развлечения на стари години. Ще преглежда спокойно купа от книжни ленти, който е успял да натрака през деня Универсалният анализатор. И той е дядка като него, стара безсловесна машина, тромава като костенурка, бавна като реактивен самолет.

Тя бе построена през ония години, когато притокът на пришълци от другите планети и звезди беше особено голям. Тогава почти всеки ден пристигаше някой. Като че ли някъде във вселената се беше продънил огромен чувал и изсипваше на Земята пъстри тумби от обитатели на далечни светове. Някои пришълци приличаха на големи кенгура, други на връзка гевреци, на букет от кактуси, на смачкан аеростат, на исполинска медуза. Долитаха слепи невидими същества и създания, по-леки от въздуха. Последните трябваше да обуват своите четиринадесет или шестнадесет крака в оловни водолазни обувки. Понякога от корабите изхвъркваха и представителки на прекрасния пол. Като сега си спомня той за Пея от съзвездието Водолей. Наистина, прекрасната водолейка имаше три очи. Но какви очи! Е-хе! И тогава той беше млад!... Разбира се, гостите на Земята се обясняваха по най-различен начин. Те гъгнеха, свиреха, ломотеха, звъняха, гъргореха, шумоляха, викаха и виеха. Дешифровчиците се изпотрепваха от работа. Космолингвистите, които търсеха общ език със звездните гости, неочаквано станаха най-популярните хора. Децата играеха на космолингвисти, както някога на космонавти. В детските градини всичко живо също викаше, виеше, гъргореше и свиркаше. В помощ на космолингвистите именно бе създаден Универсалният анализатор. Той разчиташе всякакви йероглифи, дешифрираше всякакви звуци, анализираше формули, знаци и дори жестовете на пришълците.

След това епидемията от посещения секна. Сега звездни гости пристигаха един-два пъти в годината, не по-често. Но Универсалният

анализатор все още се трудеше, бълвайки километри от книжни ленти. Прекалено много полезни и безполезни записи, документи, магнитофилми, стереочертежи, живи картини и пеещи кристали бяха домъкнали със себе си пришълците... Цялата тази огромна информация и до ден днешен не беше още изследвана.

... Изглежда всичко е наред: кафето кипна, щурецът е включен, климатичната инсталация усърдно вкарва в кабинета мирис на кожени подвързии и стара хартия. Не всеки ден човек може да се радва на аромата на истинска старинна библиотека. Съвременните кристалични книги, за съжаление, на нищо не миришат...

И така, днес Универсалният анализатор се е занимавал с дешифрирането на звуците на пеещите кристали. В каталога на фундаменталния архив те фигурираха под индекса БОЕ–17 № 1863518315-бис XII. Много стар индекс. Да видим какво означава той... „Делото на силиборжците“. Значи пеещите кристали са били извадени от кораба на силиборжците. Силиборжците... Разбира се, той много добре си спомня пристигането на силиборжците! Тогава той беше пъргав триста и деветдесет годишен младеж. Работеше в бригадата за срещи. Посрещаха гостите от другите планети, излитаха при всички екстрени повиквания. Носеха се стремглаво към всяка точка на планетата. Колко весело беше на времето да летиш в индивидуалния сферолет и да изпреварваш другите. А зад тях се низеха товарните аеробуси, които носеха всичко необходимо за посрещането. Не, сегашните младежи вече не разбират красотата на полетите със скорост, по-малка от скоростта на светлината. Те летят на тези чудовищни фоноснопове, изпреварвайки светлината. Съмнително удоволствие! Защото когато летиш, изпреварвайки светлинните вълни, непрекъснато виждаш само собствения си тил. Накъдето и да погледнеш — навсякъде виждаш тила си. Известният ефект на Баничарски-Поаспе, който те предсказаха още в 2371 година. Но младежите са готови да гледат дори собствените си тилове, стига да се носят все по-бързо и по-бързо... Значи, силиборжците. Горките силиборжци. Той вижда всичко така ясно, сякаш се бе случило вчера. А от тогава са изминали вече сто и петдесет години! Силиборжците излязоха от своя кораб и само след няколко минути загинаха. Загинаха всички до един! Изгоряха! Авария в скафандрите — така решиха специалистите. Тяхната бригада тогава беше здраво смърнена от

Службата за безопасност. Защо не са предпазили силиборжците? Защо не са угасили горящите им скафандри? Защо, защо, защо... Бригадата за срещи бе разтурена. Той самият бе изпратен за наказание в урановите рудници на Меркурий. Трябваше по два часа на ден да седи до пулта за управление на рудника. Някъде долу се чернееха рудничните естакади, а капсулата с пулта за управление плаваше в меркурианското небе. Най-тъжните дни в живота му. От скука научи древногръцки език. И всичко заради тези силиборжци. Нещастници, разбира се. Да загинат безсмислено и безславно, да изгорят, когато вече са стигнали до целта. Наистина, както са се изразявали в древността, те бяха изгорели на поста си. В знак на скръб и уважение хората им издигнаха паметник. Огромният елипсовиден силиборжски кораб, приличащ на старинен дирижабъл, бе зазидан в гигантски конус от силоглас. Зазидан завинаги, защото силогласът действително е уникален материал. След като се втвърди, не се поддава дори на плазмените монитори...

... Какво си спомня той още за силиборжците? Ах, да! Най-главното! В кораба им не намериха почти нищо. Печално празна черупка. Само тук-там в глухо отекващата пустота стояха триножници с късчета пеещи кристали. Кристали пееха и звъняха тъй жално, сякаш скърбяха за загиналите си стопани. Като сълзи падаха и се разбиваха кристалните капки от звукове... Печални спомени... Колко се развълнува той! Трябва веднага да се успокои!...

Той се включи в линията на медицинското обслужване и слуша петнадесет минути неудържимия смях на най-добрия клоун от Слънчевата система. Това го поободри.

И така, днес отново му гостуват силиборжците. Най-последно, след сто и петдесет години дойде и техният ред. Днес Универсалният анализатор е дешифрирал записа на звуците на пеещите кристали. Да извикаме тихичко „Ура!“ и да видим, да видим...

— Така... така... протоколи на някакви заседания. Виж, не бих помислил, че са обичали да заседават. Такива на пръв поглед разумни същества... Учебник по суперматрична алгебра... Удивително, нима сред тях е имало деца? Учебникът е явно за старша група от детска градина... На тази лента пък стихове... Макар че по-скоро приличат на инструкция за смазване на някакъв механизъм. Стихове с привкус на смазочно масло. Може би силиборжците са римували именно

инструкциите! Стихове като нисша форма на изразяване на мислите, пригодна само за инструкции... Хе-хе! Какво ли биха казали за това нашите поети...

Като се подсмихна ехидно на ум, той сръбна от седефената чашка една глътка кафе и отново се наведе над безкрайната книжна лента.

— Пак инструкция. Този път в проза. Както изглежда, по-важна. „Общо ръководство за установяване на контакти“. Част първа: Генерална инструкция „Запознаване“. Параграф първи...

Някъде далеко избоботи вечерният аеробус. Отново всичко стихна. И в тази тишина човечеството разкри Тайната. Още на следващото утро Тайната стана всеобщо достояние. Кристаличните вестници, телевизорите, вградените в тротоарите и монтираните в слуховите нерви радиоприемници предадоха пълния текст на силиборжското ръководство за установяване на контакти с обитателите на други планети. А сега той имаше удоволствието да го прочете пръв:

„§ 1. За установяване на контакти с обитателите на други планети не трябва да се прибегва до звукови опити за взаимна връзка. Дори планетата да има плътна атмосфера, която е добър проводник на звука, скоростта на звука (говорният сигнал) си остава един милион пъти по-малка от скоростта на светлината. Следователно при 10 метра разстояние между събеседниците (явно умалена цифра за първите предпазливи контакти), за една секунда ще могат да бъдат изпратени и получени обратно само 16 единици информация (думи, звуци, сигнали). Съвсем очевидно е, че един толкова бавен метод е абсолютно негоден за връзка между разумни същества...“

— Те смятат, че гласно произнесените думи не могат да служат за връзка между разумни същества. Страхувам се, че дърдорковците няма да одобрят този параграф...

„§ 2. Няма смисъл да се показват на обитателите на други планети математически формули и геометрични фигури, тъй като математическата абстракция не е единствено възможният инструмент на познанието. По-вероятни са други методи на абстрахиране — с помощта на гама звуци, миризми и светлинния спектър, което е по-приятно за организма и по-присъщо за него. Да припомним пеенето на

птиците, аромата на цветята, ярките багри на живата природа! А къде ще намерим в природата математически знаци? Никъде!“

— Веднага почувствувах, че техните инструкции за разлика от земните приличат на поеми...

„§ 3. Не трябва да се правят опити да се прибъгва до телепатична или хипнотична връзка. Това е крайно примитивна форма на връзка, тъй като при нея цялата информация от всички живи индивиди се възприема от всекиго и от всички веднага, от което се получава информационен хаос. Телепатично могат да се предават само сигнали за тревога, глад, ярост и бягство. Това е добро средство за животните, обединени в хергеле, но е съвсем непригодно за висши същества. В процеса на еволюцията разумните същество успяха да се изолират от телепатичните вълни и само понякога, като атавизъм, могат да ги възприемат като чувство на смътна тревога.“

— Тук има още най-малко седемдесет метра лента... Още деветдесет и три параграфа... В които те отхвърлят всички възможни и невъзможни начини на връзка. Невероятно! Как са мислили те тогава да се обяснят с обитателите на Земята?... Най-последно! Параграф деветдесет и седми...

„За да могат обитателите на другите планети ясно да разберат, че пред тях се намират органични (следователно запалими) същества, способни за самопроизволни (самостоятелни, разумни) действия, ние трябва да се изгорим пред техните очи...“

— Да се изгорят!...

„Самоизгарянето не трябва да застрашава с огнеопасност обитателите на другите планети, техните сгради и летателни съоръжения.“

— Каква предвидливост!

„Затова операцията по самоизгарянето трябва да бъде извършена на равна, открита площадка, но желателно в присъствието на колкото е възможно по-голям брой обитатели на чуждата планета. Всички астронавти, които се самоизгарят, трябва да се възстановят в синтезиращите биокамери на кораба най-късно след седемдесет часа силиборжско време, стига само това да не бъде осуетено от някоя аварийна ситуация...“

— Те са се изгорили! А ние нищо не разбрахме, мислехме, че е станала авария със скафандрите. А самите силиборжци... Къде са те

сега?... Чудовищно!... Чудовищно произшествие!... Силиборжците... Ние сме ги зазидали! Зазидали сме ги в паметника... Те са се възстановили седемдесет часа силиборжско време след изгарянето. Но кой знае на какво е равен един техен час? Може би това са десет или петнадесет наши години? Ние зазидахме техния кораб в блока от силоглас, а вътре в него има живи силиборжци. Спомням си, в него имаше биокамери за възстановяване. Черни полукълба! Ние си помислихме, че това са просто празни туби за гориво... Или нещо подобно. Какво недоразумение! Огромно недоразумение! Колко трудно е понякога да се разберем един друг...

* * *

... Плазмените компресори работеха денонощно, откъртвайки милиметър по милиметър люспици силоглас и освобождавайки от плен силиборжците така, както на времето хората са се освобождавали от оковите на взаимното неразбиране.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой 5/1966 г.

Вероятно първата публикация на руски език е през 1968 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.